

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 32562-2023

Medewerker	:	Annemarie Klöne
Team	:	Maatschappelijke Ontwikkelingen
Datum	:	22 januari 2024
Portefeuillehouder	:	wethouder H. Olthof

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Cultuuropdracht 2024-2028</p> <p>☒ Culturele foto 2022</p> <p>☒ Beleidsregels subsidieverstrekking</p> <p>☒ Raadsvoorstel</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ team Bedrijfsvoering</p> <p style="padding-left: 20px;">☐ financieel: afgestemd met Financiën</p> <p>☒ anders, nl. portefeuillehouder H. Olthof</p>
<p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. De raad voor te stellen de Cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028 vast te stellen.

SAMENVATTING

Het beleven van cultuur draagt eraan bij dat het in de gemeente Olst-Wijhe prettig is om te wonen, te werken en te recreëren. Cultuur is een krachtig middel om andere maatschappelijke doelen te bereiken; van sociaal tot economisch.

De cultuuropdracht komt voort uit de 'culturele foto' die in 2021-2022 samen met zo'n 25 lokale cultuurorganisaties is gemaakt en waarin diverse uitdagingen en kansen beschreven staan. Hieruit zijn drie speerpunten geformuleerd en verwerkt in de cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028.

De cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028 beschrijft hoe we de komende jaren met het culturele veld in Olst-Wijhe aan de slag willen gaan. In deze opdracht wordt aan de Gemeenteraad van Olst-Wijhe gevraagd om de kaders vast te stellen. Na goedkeuring door de Raad kan het participatietraject met de lokale culturele organisaties gestart worden om samen te komen tot een nieuwe cultuurvisie - die ook aan de Raad ter besluitvorming voorgelegd zal worden. Met een nieuwe cultuurvisie kunnen de lokale cultuurorganisaties vervolgens globale jaarprogramma's opstellen en kan de gemeente Olst-Wijhe komen tot nieuwe beleidsregels voor subsidiëring in aansluiting met de harmonisatie van het subsidiebeleid (welke via een separaat traject ook aan de Raad ter besluitvorming wordt voorgelegd). Het goedkeuren van de kaders in deze opdracht is dus de eerste stap in een proces waarbij op verschillende momenten de Raad om goedkeuring wordt gevraagd.

INLEIDING

Olst-Wijhe mag trots zijn op de vele actieve cultuurmakers die voor een divers aanbod zorgen op het gebied van onder andere beeldende kunst, historie, dans, muziek, zang en theater. Olst-Wijhe wil een

aantrekkelijk woongebied blijven voor onze inwoners en onze kinderen vaardigheden meegeven om gezond en gelukkig op te groeien. Hier hoort een divers aanbod aan culturele voorzieningen bij.

Het huidige beleid van de gemeente Olst-Wijhe biedt geen ruimte om culturele ontwikkelingen te stimuleren. Een 25-tal culturele organisaties ontvangt een vaste jaarlijkse subsidie, gebaseerd op informatie uit 2012. Deze subsidie is anno 2024 eigenlijk niet meer dan een bijdrage aan hun feitelijke bestaan, zonder te kijken naar ledenaantallen, aantal activiteiten en toegevoegde maatschappelijke waarde zoals het bij elkaar brengen van verschillende groepen mensen of het tegengaan van eenzaamheid.

De vaste bijdrage van de gemeente draagt in de huidige vorm ook niet bij aan uitdagingen in het culturele veld, terwijl zij juist in zwaar weer verkeren. Aan het einde van de coronaperiode is er in 2021-2022 een 'culturele foto' gemaakt samen met het lokale culturele veld. Daarin gaven de organisaties aan dat zij verschillende uitdagingen tegenkomen die het culturele veld onder druk zetten, zoals vergrijzing en teruglopende vrijwilligers aantallen. Daarnaast hebben de organisaties in de culturele foto mogelijkheden genoemd om het lokale veld te versterken en nieuwe kansen aan te grijpen. Zij noemen bijvoorbeeld dat het goed zou zijn als culturele organisaties (meer) gaan samenwerken zodat zij elkaar (beter) leren kennen en verbindingen kunnen leggen, ook buiten de cultuursector. Ook het aangaan van samenwerkingen met het sociaal domein kan veel opleveren. De gemeente ziet voor zichzelf hier een verbindende en faciliterende rol.

In deze cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028 wordt het proces en de kaders beschreven hoe we de komende jaren met het culturele veld in Olst-Wijhe aan de slag willen gaan en waarbij de betrokken culturele partijen/verenigingen uit Olst-Wijhe hun rol kunnen pakken en zich eigenaar (gaan) voelen van hun culturele opgaven en de kansen voor het culturele veld kunnen verzilveren.

In deze opdracht wordt aan de Gemeenteraad van Olst-Wijhe gevraagd om de kaders vast te stellen, zodat de gemeente samen met het culturele veld in Olst-Wijhe, gezamenlijk om pad kan gaan en verdere invulling kan geven aan culturele acties en activiteiten in onze gemeente en zodoende tot een nieuwe cultuurvisie te komen, die aan de Raad ter besluitvorming voorgelegd zal worden en waar vanuit de beleidsregels voor de subsidiëring vastgesteld kunnen worden die ook aan de Raad ter besluitvorming voorgelegd zullen worden en op basis waarvan de cultuurorganisaties globale jaarprogramma's kunnen maken. Het goedkeuren van deze opdracht is dus de eerste stap in een proces waarbij op verschillende momenten de Raad om goedkeuring wordt gevraagd.

BEOOGD RESULTAAT

Door in te stemmen met de Cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028 en de Raad te adviseren in te stemmen met de Cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028, worden de kaders gegeven waarmee het participatietraject met de lokale cultuurorganisaties gestart kan worden om tot een nieuwe breed gedragen cultuurvisie te komen. De nieuwe cultuurvisie zal aan de Raad worden voorgelegd.

Met een nieuwe visie kunnen de lokale cultuurorganisaties vervolgens globale jaarprogramma's opstellen en kan de gemeente Olst-Wijhe komen tot nieuwe beleidsregels voor subsidiëring. Dit wordt in een separaat traject (harmonisatie van het subsidiebeleid) aan de Raad voorgelegd.

KADER

- Het cultuurbeleid van de gemeente Olst-Wijhe was tot op heden onderdeel van de Beleidsvisie Recreatie, Toerisme en Cultuur 2015-2020. Deze reikte tot 2020. Daarna kwamen de corona jaren. De impact van de corona jaren op de culturele sector is groot. Om hier een goed beeld van te krijgen is in 2021 en 2022 samen met zo'n 25 culturele partijen in Olst-Wijhe een 'culturele foto' opgesteld. Middels een uitvraag aan het brede culturele veld in Olst-Wijhe, aangevuld met bijeenkomsten, is er in beeld gebracht hoe het culturele speelveld van Olst-Wijhe gezien werd vlak na de corona periode. Er werden uitdagingen onderkend zoals minder inkomsten, vergrijzing van het vrijwilligersbestand en verminderde bestuurskracht. Deze 'culturele foto' zien we als kansen voor toekomst en vormt het startpunt waaruit deze culturele opdracht Olst-Wijhe 2024-2028 is ontwikkeld. De genoemde uitdagingen zien wij als kansen voor de toekomst.

- In het Bestuursakkoord 2022-2026 'Focus en Verbinding' van de gemeente Olst-Wijhe is de wens geuit om cultuur meer te verknopen aan andere aandachtsgebieden en domeinen. Voorbeelden hiervan zijn maatschappelijke opgaven op het gebied van jongeren, educatie en participatie en ruimtelijke opgaven, zoals erfgoed bewaren, beleven en benutten. Cultuur is een ideaal middel om andere doelen te bereiken of hieraan bij te dragen.
- En ander belangrijk gemeentelijk traject waar we een nadrukkelijke koppeling mee zien is de nieuwe Sociale Toekomstvisie waar momenteel aan gewerkt wordt. Met de opbrengst van meerdere stakeholderbijeenkomsten en een enquête onder inwoners wordt een stip op de horizon gezet met betrekking tot gewenste maatschappelijke resultaten in de komende jaren in onze gemeente. Hierbij zijn ook cultuurorganisaties uitgenodigd en in de uitkomsten komt ook de rol en het belang van cultuur terug. Men ziet cultuur als sociaal bindmiddel om mensen bij elkaar te brengen en kloven te overbruggen en als middel om mensen te activeren en gezond te houden. Er is veel waardering uitgesproken voor de mooie omgeving van Olst-Wijhe waar oude landgoederen en havezaten een significant onderdeel van zijn.
- Tevens wordt er momenteel gewerkt aan harmonisatie van het subsidiebeleid van Olst-Wijhe, waarbij een vernieuwde cultuurvisie nodig is als kader om tot heldere prestatieafspraken te komen voor culturele organisaties in Olst-Wijhe. Veel organisaties hebben subsidieafspraken die meer dan tien jaar geleden zijn opgesteld en daarna nooit zijn bijgesteld. Er wordt bijvoorbeeld niet tussentijds getoetst op noodzaak, terwijl er bij sommige organisaties sprake is van grote financiële reserves. Er wordt geen jaarplan gevraagd en in de meeste gevallen geen verantwoording afgelegd, omdat het kleine bijdragen betreft. Ook is er sprake van verschillen in bijdragen tussen vergelijkbare organisaties. Deze harmonisatie opdracht wordt separaat aan de raad voorgelegd. Om deze beleidsregels vast te stellen moet wel eerst de nieuwe cultuurvisie helder zijn.

ARGUMENTEN

1. De cultuuropdracht is een procesvoorstel over hoe we de komende jaren met het culturele veld in Olst-Wijhe aan de slag willen gaan. Deze opdracht is faciliterend aan het proces en de inhoud, waarbij de betrokken cultuurorganisaties hun rol kunnen pakken en zich eigenaar voelen of gaan voelen van hun culturele opgaven. Goedkeuring van de opdracht is nodig om met het culturele veld van Olst-Wijhe aan de slag te kunnen gaan.
2. De huidige cultuurvisie was opgesteld in 2015 met een looptijd tot 2020. In de coronaperiode is ervoor gekozen om geen nieuwe visie op te stellen, maar samen met de organisaties een 'culturele foto' te maken om in kaart te brengen hoe de culturele organisaties ervoor staan. Nu de coronacrisis voorbij is, is deze informatie verder uitgewerkt tot een nieuwe cultuuropdracht, waarmee de blik weer naar de toekomst gaat.
3. Gezien de uitdagingen in het culturele veld is het nodig om de cultuurorganisaties toekomstbestendiger te maken. In aansluiting met de Culturele Foto, het Bestuursakkoord 2022-2026, de Sociale Toekomstvisie en actuele maatschappelijke ontwikkelingen, wil de gemeente Olst-Wijhe inspelen op de drie speerpunten:
 - a. Focus op lokale dorpscultuur – cultuur met een kleine 'c'.
 - b. Aandacht voor de generatie van 14-40 jaar. ten aanzien van de culturele programmering te verwezenlijken.
 - c. Programmering in aansluiting met maatschappelijke opgaven.
 Deze punten zijn in de cultuuropdracht uitgebreider omschreven.
4. De mogelijkheid om aan te haken bij het sociaal domein biedt mogelijk ook nieuwe financiële middelen en een toegevoegde waarde voor de cultuurorganisaties. De gemeente wil hier een verbindende rol in spelen.
5. De oude kaders zijn ontoereikend voor de harmonisering van het subsidiebeleid. De subsidie afspraken met cultuurorganisaties zijn zo'n tien jaar geleden gemaakt en vrijwel ongewijzigd. Dit betekent dat deze organisaties jaar na jaar dezelfde bijdrage ontvangen zonder opnieuw te kijken naar de ledenaantallen, activiteiten of toegevoegde maatschappelijke waarde.

De cultuuroopdracht is voortgekomen vanuit de 'culturele foto' die in 2021/2022 samen met de culturele organisaties van Olst-Wijhe is opgesteld. Middels een uitvraag aan het brede culturele veld in Olst-Wijhe, aangevuld met bijeenkomsten, is er in beeld gebracht hoe het culturele speelveld van Olst-Wijhe gezien werd vlak na de corona periode. De culturele foto vormt het startpunt voor deze cultuuroopdracht en een duidelijk vervolg op de culturele foto.

Aan de hand van de cultuuroopdracht kan de gemeente aan de slag met het participatieproces om samen met de cultuurorganisaties van Olst-Wijhe te komen tot een nieuwe gezamenlijk gedragen cultuurvisie, die de basis biedt voor nieuwe subsidiekaders en globale jaarprogramma's van de cultuurorganisaties.

DUURZAAMHEID

N.v.t.

RISICO'S (financieel/juridisch)

De culturele organisaties staan onder druk door vergrijzing van het vrijwilligersbestand, tekort aan bestuursleden en veranderende maatschappelijke opgaven. Niet alle organisaties bewegen even gemakkelijk mee met ontwikkelingen, waardoor terughoudendheid kan ontstaan.

Niet instemmen met de Cultuuroopdracht betekent dat er verder gewerkt wordt op dezelfde wijze als de afgelopen tien jaren is gedaan, zonder voldoende in te spelen op de huidige uitdagingen in het culturele veld en het missen van kansen zoals het aanhaken bij maatschappelijke opgaven.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Het instemmen met de cultuuroopdracht heeft op zich geen financiële consequenties. Het betekent wel dat er ambtelijke uren ingezet zullen worden om het culturele veld van Olst-Wijhe te verbinden en te faciliteren om zodoende te komen tot een nieuwe cultuurvisie en de gewenste jaarprogramma's. De cultuurmakelaar heeft hierin ook een rol en heeft daar uren voor beschikbaar.

In samenhang met de harmonisatie van het subsidiebeleid biedt de cultuuroopdracht een kader om tot mogelijke nieuwe afspraken ten aanzien van de financiën te komen, waardoor een grotere maatschappelijke impact bereikt kan worden en gestuurd kan worden op toekomstbestendigheid. Dit zal te zijner tijd aan de Raad voorgelegd worden. Het aanhaken bij maatschappelijke opgaven kan extra financiële middelen voor de cultuursector opleveren.

AANPAK/UITVOERING

Door de Raad te adviseren in te stemmen met de cultuuroopdracht, kan de gemeente aan de slag met het participatieproces om samen met de cultuurorganisaties van Olst-Wijhe te komen tot een nieuwe cultuurvisie, die de basis biedt voor nieuwe subsidiekaders en globale jaarprogramma's van de cultuurorganisaties.